

FN's Deklaration om
Menneskerettigheder

Info- og aktivitetshæfte

Hvad er FN?	s. 3
Menneskerettigheder gennem historien.....	s. 4
Om FN's Deklaration om Menneskerettigheder.....	s. 5
Verdenserklæringens forkortede artikler.....	s. 6
Hvad gør FN for Menneskerettighederne i dag?.....	s. 7
Hvorfor er Menneskerettighederne stadig vigtige.....	s. 8
• Menneskerettighederne er universelle	
• Vi må ikke tage Menneskerettighederne for givet	
• Verdensmålene og Our Common Agenda	

Digitale rettigheder.....	s.9
---------------------------	-----

Aktiviteter

1. Om Børnekonventionen.....	s. 11
• Info	
• Spørgsmål	
• Børnekonventionens artikler	
2. Quiz og byt om Menneskerettigheder.....	s. 13
• Kopisider 3 stk.	
3. Menneskerettigheder i billeder.....	s. 16
• Instruktion	
• Kopisider 2 stk.	
4. Hvem er hvem? Forkæmpere for Menneskerettigheder	s. 19
• Instruktion	
• Fotos—kopiside	
• Udsagn—kopiside	
• Facit	
5. Hvad med de digitale rettigheder?.....	s. 23
• Instruktion—Kahoot/Powerpoint	
6. Hvis vi styrtede ned på en øde ø.....	s. 24
• Instruktion	
7. Menneskerettighed eller ej?.....	s. 25
• Instruktion	
• Printsider 2 stk.	
• Facit	
• Egne digitale rettigheder	

Hvad er FN?

FN blev stiftet på baggrund af 2. Verdenskrig og afløste Folkeforbundet, der var stiftet efter 1. Verdenskrig. Ved etableringen af FN underskrev 51 nationer, herunder Danmark, FN-pagten og forpligtede sig til at samarbejde internationalt for at fremme verdensfreden. FN-pagten beskriver FN's formål og organisering samt medlemsstaternes rettigheder og forpligtelser. Pagten trådte i kraft den 24. oktober 1945, som fejres som den internationale FN-dag.

I 2023 er 193 lande medlemmer af FN. De har alle underskrevet og ratificeret FN-pagten og tilslutter sig dermed FN's principper. Vatikanstaten og Palæstina har observatørstatus i FN.

FN's primære fokusområder

- Fred og sikkerhed
- Menneskerettigheder
- Bæredygtig udvikling

FN's målsætninger

- At skåne kommende generationer fra krigens rædsler
- At sikre og fremme fundamentale menneskerettigheder, menneskets personlige værdighed og værd samt lige rettigheder mellem nationer
- At skabe vilkår for et regelbaseret internationalt samfund
- At fremme social udvikling og høje levevilkårene under større frihed

FN's organisering

Generalforsamlingen: FN's "parlament", hvor medlemslandene mødes for at diskutere og samarbejde om en række internationale spørgsmål inden for rammerne af FN-pagten.

Sikkerhedsrådet: tager sig af spørgsmål om fred og sikkerhed. Sikkerhedsrådet består af 15 medlemmer, hvoraf fem er permanente medlemmer med vetoret (Frankrig, Kina, Rusland, Storbritannien og USA). Alle FN's medlemmer har forpligtet sig til at efterleve sikkerhedsrådets beslutninger.

Det økonomiske og sociale råd: er et råd, hvor 54 medlemsstater diskuterer og finder løsninger på internationale økonomiske og sociale udfordringer i samarbejde med aktører uden for FN såsom NGO'er, akademikere og virksomheder.

Den internationale domstol: FN's vigtigste dømmende organ, der behandler stridigheder mellem stater inden for f.eks. overholdelsen af internationale forpligtelser og fortolkningen af traktater.

Sekretariatet: servicerer beslutningerne taget af FN's medlemslande og øvrige dele af FN. Desuden har sekretariatet en politisk funktion, idet generalsekretæren kan henlede Sikkerhedsrådets opmærksomhed på situationer, som kan true international fred og sikkerhed.

Endvidere har FN en lang række særorganisationer, fonde og programmer; blandt andet FN's Børnefond (UNICEF), FN's Udviklingsprogram (UNDP), FN's Flygtningeorganisation (UNHCR), FN's klimapanel (IPCC) og FN's Fødevarerprogram (WFP).

Menneskerettigheder gennem historien

Som sagt er Menneskerettigheder et af FN's centrale formål i FN-pagten. Menneskerettighederne er baseret på tanken om, at rettigheder er universelle. Det vil sige, at de gælder for alle uanset status, oprindelse tid og sted. I 1948 vedtog Generalforsamlingen FN's Deklaration om Menneskerettigheder—også kaldet Verdenserklæringen om Menneskerettigheder. Erklæringen er ikke juridisk bindende, men den har sat spor på en lang række juridisk bindende aftaler om borgerlige, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Verdenserklæringen om Menneskerettigheder blev til i kølvandet på grusomhederne under 2. Verdenskrig—men det er ikke sådan, at der ikke fandtes menneskerettigheder, før FN vedtog en deklARATION. Menneskerettighederne, som vi kender dem i dag, blev vedtaget i midten af 1900-tallet, men ideen om at mennesket har universelle rettigheder har udviklet sig gennem mange hundrede år.

År 300 fvt. Naturretten

Ideen om menneskerettigheder strækker sig tilbage til Antikken i Grækenland. Filosofer som Platon og Aristoteles var ophavsmænd til tanken om lighed for loven, politiske rettigheder, lige respekt for alle borgere og lige stemmeret. Stoikerne, en filosofisk retning fra omkring 300 f.v.t., indførte begrebet naturret.

År 1215 Magna Carta

Romerne tog nogle af disse tanker med sig, da de udviklede deres retssystemer. Alligevel var det ikke før den britiske konge, adlen og de gejstlige indgik aftalen Magna Carta i 1215, at beskyttelsen af individets frihed blev forpligtende. Magna Carta regnes ofte som forløberen til andre juridiske dokumenter, som beskæftiger sig med menneskerettigheder.

1700-tallet Oplysningstiden

Ideen om naturretten og universelle rettigheder blev videreudviklet af filosofer i løbet af oplysningstiden. Blandt andet John Locke (1632-1704) mente, at alle individer har ret til ejendom, frihed, og til at tænke og sige, hvad de vil. Samt Jean-Jaques Rousseaus værk "Samfundspagten", hvor han formulerer borgeres rettigheder og pligter.

1800-tallet Stater vokser frem

Tankerne fra Oplysningstiden inspirerede forskellige forfatninger under dannelsen af de moderne nationalstater i store dele af Europa og Vesten. Den Franske Menneskerettighedserklæring i 1789 efter Den Franske Revolution - og gennem Den Amerikanske Uafhængighedserklæring blev rettigheder inddraget i den nationale lovgivning.

1948 FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder

Under 2. Verdenskrig blev der begået alvorlige overgreb mod civilbefolkningen. Da FN blev oprettet efter krigens slutning, var der enighed om, at verden havde behov for mekanismer, som skulle sørge for, at historien aldrig skulle kunne gentage sig. Menneskerettighederne blev formaliseret gennem FN-pagten og Deklarationen om Menneskerettigheder, og der blev dermed oprettet et internationalt system, som skulle varetage disse universelle menneskerettigheder. Hvor tidligere rettigheder oftest kun har tilhørt privilegerede grupper—og kun mænd - er det nye og fantastiske, at FN's Deklaration om Menneskerettigheder gælder alle uanset sociale vilkår, status, race, køn, religion mm.

FN's Deklaration om Menneskerettigheder

Hvordan blev FN's Deklaration om Menneskerettigheder til?

De grusomme overgreb mod civilbefolkningen og Hitlers folkemord mod jøder og andre minoriteter under 2. Verdenskrig skabte enighed om, at menneskerettigheder var et vigtigt internationalt tema. Da FN blev oprettet, blev menneskerettigheder en af hovedopgaverne for organisationen. I 1946 begyndte arbejdet med at udarbejde en deklARATION—også kaldet en verdenserklæring - om Menneskerettigheder.

Repræsentanter med forskellige juridiske, religiøse og kulturelle baggrunde fra alle verdens regioner var med til at udarbejde deklARATIONEN ved de Forenede Nationers generalforsamling i Paris d. 10. december 1948 (Generalforsamlings resolution 217 A). Det blev det første juridiske dokument til beskyttelse af universelle menneskerettigheder.

Hvem skrev Deklarationen/ Verdenserklæringen om Menneskerettigheder?

FN nedsatte et udvalg fra forskellige lande, der havde til opgave at udarbejde et udkast til Verdenserklæringen. Eleanor Roosevelt, der var gift med daværende amerikanske præsident, Franklin D. Roosevelt, blev i 1946 udnævnt som delegeret til FN. Som leder af Menneskeretskommissionen var det hende, der var katalysatoren for formuleringen af Verdenserklæringen om Menneskerettighederne.

I 1948, da Menneskerettighedserklæringen blev vedtaget, havde FN kun 68 medlemslande, hvoraf 58 stemte for erklæringen, mens 8 undlod at stemme og 2 var fraværende under afstemningen. I dag har alle FN's 193 medlemslande tilsluttet sig erklæringen - om end alle lande desværre ikke altid overholder deklARATIONENS artikler.

USA's repræsentant i udkastkomiteen, Eleanor Roosevelt, holder et færdigt eksemplar af Verdenserklæringen for Menneskerettigheder op. Foto: UN Photo

Forskellige typer menneskerettigheder

Man skelner ofte mellem borgerlige og politiske rettigheder og økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Eksempler på borgerlige og politiske rettigheder er: retten til liv, retten til ikke at blive tortureret, ytringsfrihed, religionsfrihed, foreningsfrihed.

Eksempler på økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder er: retten til at arbejde, retten til uddannelse, retten til en tilfredsstillende levestandard.

FN's Deklaration om Menneskerettigheder

Nedenstående er en forkortet version af Verdenserklæringen. Den fulde version kan findes her: <https://www.globalis.dk/tema/menneskerettigheder/dk-verdenserklæringen-om-menneskerettigheder>

Artikel 1. Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder.

Artikel 2. Enhver har krav på alle de rettigheder og friheder, som nævnes i denne erklæring.

Artikel 3. Enhver har ret til liv, frihed og personlig sikkerhed.

Artikel 4. Ingen må holdes i slaveri eller trældom

Artikel 5. Ingen må underkastes tortur eller grusom, umenneskelig eller vanærende behandling eller straf.

Artikel 6. Ethvert menneske har overalt i verden ret til at blive anerkendt som retssubjekt.

Artikel 7. Alle er lige for loven og har uden forskelsbehandling af nogen art. Lige ret til lovens beskyttelse.

Artikel 8. Enhver har ret til en fyldestgørende oprejsning ved de kompetente nationale domstole

Artikel 9. Ingen må underkastes vilkårlig anholdelse, tilbageholdelse eller landsforvisning.

Artikel 10. Enhver har under fuld ligeberettigelse krav på en retfærdig og offentlig behandling.

Artikel 11. Enhver har ret til at blive anset for uskyldig, indtil hans skyld er godtgjort i henhold til lov ved en offentlig retshandling.

Artikel 12. Ingen må være genstand for vilkårlig indblanding i private forhold, familie, hjem eller korrespondance.

Artikel 13. Enhver har ret til at bevæge sig frit og til frit at vælge opholdssted indenfor hver stats grænser.

Artikel 14. Enhver har ret til i andre lande at søge og få tilstået asyl mod forfølgelse.

Artikel 15. Enhver har ret til en nationalitet.

Artikel 16. Uden begrænsninger af racemæssige, nationalitetsmæssige eller religiøse grunde har mænd og kvinder, der har nået myndighedsalderen, ret til at gifte sig og stifte familie.

Artikel 17. Enhver har ret til at eje ejendom såvel alene som i fællesskab med andre.

Artikel 18. Enhver har ret til tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed.

Artikel 19. Enhver har ret til menings- og ytringsfrihed.

Artikel 20. Alle har ret til under fredelige former frit at forsamles og danne foreninger.

Artikel 21. Enhver har ret til at deltage i sit lands styre enten direkte eller gennem frit valgte repræsentanter.

Artikel 22. Enhver har som medlem af samfundet ret til social tryghed og har krav på økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Artikel 23. Enhver har ret til arbejde...Enhver har uden forskel ret til lige løn for lige arbejde.

Artikel 24. Enhver har ret til hvile og fritid.

Artikel 25. Enhver har ret til en sådan levemåde, som er tilstrækkelig til hans og hans families sundhed og velvære

Artikel 26. Enhver har ret til undervisning.

Artikel 27. Enhver har ret til frit at deltage i samfundets kulturelle liv.

Artikel 28. Enhver har krav på en social og international orden.

Artikel 29. Enhver har pligter overfor samfundet, der alene muliggør personlighedens frie og fulde udvikling.

Artikel 30. Intet i denne erklæring må fortolkes som givende nogen stat, gruppe eller enkeltperson hjemmel til at inkludere sig på nogen virksomhed eller foretage nogen handling, der tilsigter at nedbryde nogen af de heri opregnede rettigheder og friheder.

Hvad gør FN for Menneskerettighederne i dag?

Konventioner

Nye internationale aftaler bliver løbende forhandlet i FN. De kaldes konventioner. FN er ansvarlig for flere hundrede internationale konventioner. Nogle af dem har afsæet i Menneskerettighedsdeklarationen, herunder: Flygtningekonventionen (1951), Kvindekongventionen (1979), Konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (1984) - og Børnekongventionen (1989),.

Hvad gør FN for menneskerettighederne?

1. Laver regler og sørger for at de overholdes

FN's menneskerettighedskonventioner har egne komiteer (grupper). Komiteerne skal holde øje med, at landene, som har tilsluttet sig de forskellige konventionerne, også følger det, som står i dem. Komiteerne består af uafhængige eksperter. Disse evaluerer rapporter, som medlemslandene indsender og kommer med råd til, hvordan hvert enkelt land kan forbedre sig. Komiteerne rapporterer til FN's generalforsamling.

2. Sørger for at alle lande mødes for at bevare og styrke menneskerettighederne

Menneskerettighedsrådet er FN's øverste organ i menneskerettighedsspørgsmål og er direkte underlagt FN's generalforsamling. Alle FN's medlemslande mødes i Menneskerettighedsrådet for at diskutere menneskerettighedsspørgsmål. De gennemgår og vurderer menneskerettighedssituationen i alle lande i verden. 48 lande bliver hvert år vurderet, og der går cirka fire år mellem hver gang et land bliver vurderet. Dette tjek kaldes "Universal Periodic Review" (UPR).

3. Overvåger menneskerettighedssituationen i verden

FN's specialrapportører for menneskerettigheder er personer eller grupper, som får til opgave af Menneskerettighedsrådet at overvåge menneskerettigheder. De kan enten følge et land eller et tema. Rapportørerne følger op på klager, udfører feltstudier, bidrager med rådgivning til lande. Endvidere rapporterer de om deres felter til Menneskerettighedsrådet og offentligheden. I nogle lande er det særlig vigtigt at følge menneskerettighedssituationen tæt—det gælder blandt andet, og især, hvor der er konflikter og krige.

4. Vurderer om FN skal gribe ind over for menneskerettighedsbrud i konflikter

Når der er krig og væbnet konflikt i et land, begås der desværre ofte menneskerettighedsbrud mod civilbefolkningen. I mange tilfælde er det staten selv, som begår de alvorligste brud.

FN er ikke et verdenspoliti, som kan gribe frit ind i landes interne konflikter - selv om der bliver begået grove menneskerettighedsbrud. Samtidig er FN's Sikkerhedsråd det eneste internationale organ, som kan vedtage at bruge magt for at standse en konflikt, hvis ikke der er et af de 5 lande med vetoret (USA, Frankrig, Storbritannien, Kina, Rusland), der stemmer mod.

EU kan lovgive, men de love gælder kun for lande, der er med i EU.

FN kan ikke lave juridisk-bindende love, men lande, der tilslutter sig en konvention, er forpligtet på, at de love, de har i landet, stemmer overens med det, de har forpligtet sig på.

FN kan ikke lovgive—men FN er det eneste verdensdækkende forum, hvor alle lande kan tale sammen, samarbejde og lave aftaler.

Hvorfor er Menneskerettighederne stadig vigtige?

Menneskerettighederne er universelle

Det betyder, at menneskerettighederne gælder alle mennesker, overalt og altid. Mindretal som kvinder, handicappede, homoseksuelle—eller mennesker i mindretal pga. etnicitet eller religion er oftere udsat for forskelsbehandling og har derfor især brug for beskyttelse.

Menneskerettigheder handler om forholdet mellem enkeltindivider og staten. Historien har vist, at stater er villige til at begå forfærdelige overgreb mod deres egen og andres civile befolkning. Stater er både forpligtet til ikke selv at krænke menneskerettighederne og til at forhindre borgere i at krænke hinandens menneskerettigheder.

Vi må ikke tage menneskerettigheder for givet

At vi har rettigheder, betyder ikke, at det altid vil være sådan. Menneskerettighederne er under pres. De senere år er nationalistiske og autoritære kræfter vokset over store dele af verden. Religiøse, anti-religiøse og ekstreme politiske kræfter er på fremmarch, og i flere lande begrænses domstolens magt. Lande trækker sig fra flere vigtige internationale aftaler. En række lande har forbud mod homofili og begrænser kvinders og minoriteters rettigheder. Når respekten for de regler, som stater er blevet enige om, forsvinder, er det på bekostning af befolkningernes rettigheder – specielt de ekstra sårbare grupper, som er afhængige af, at deres rettigheder er beskyttet.

FN's Verdensmål og Our Common Agenda

De 17 Verdensmål for Bæredygtig Udvikling blev vedtaget af FN i 2015 med fokus på at afskaffe fattigdom, beskytte planeten, og fred for alle mennesker inden 2030. Verdensmålenes slogan er "leave no one behind", og de bygger dermed på et menneskeretsligt fundament. Hvert af Verdensmålene inklusiv deres delmål og indikatorer bygger på allerede eksisterende og for de enkelte mål relevante og vedtagne menneskerettighedskonventioner.

I 2021 præsenterede FN's generalsekretær, Antonio Guterres, anbefalinger til 'Our Common Agenda/Vores fælles dagsorden'. En opfølgning på Verdensmålene og en ny social kontrakt for et FN 2.0. Her er menneskerettigheder et helt fundamentalt punkt på dagsordenen—og kendskab til og overholdelse af menneskerettigheder er essentielle for at nå Verdensmålene.

Digitale rettigheder

EU og digitale rettigheder

FN kan ikke lave juridisk bindende love, men det kan de enkelte lande - og hvis det vedrører sager, der går over landegrænser, som teknologi og internettet, så kan EU lave regler.

Det har EU gjort med GDPR (General Data Protection Regulation), som er en beskyttelseslov for europæiske landes borgere. Den beskytter borgeren mod offentlige og private virksomheders håndtering af personoplysninger. Den omhandler blandt andet "Ret til oplysning om, hvordan virksomheder, myndigheder og organisationer behandler oplysninger om dig".

EU har også lavet en erklæring om europæiske digitale rettigheder og principper. Denne supplerer rettigheder såsom databeskyttelse (GDPR), e-databeskyttelse og chartret om grundlæggende rettigheder. Principperne er udformet omkring 6 temaer: 1) Sætte mennesker og deres rettigheder i centrum for den digitale omstilling, 2) Støtte til solidaritet og inklusion, 3) Sikring af valgfrihed online, 4) Fremme af deltagelse i det digitale offentlige rum, 5) Øge den enkeltes sikkerhed og styrke, 6) Fremme af den digitale fremtids bæredygtighed.

FN og digitale rettigheder

Da Menneskerettighedserklæringen blev skrevet i 1948, var den teknologiske udvikling ikke det sted, den er i dag, og derfor står der ikke noget om digitale rettigheder, men i dag er spørgsmålet om digitale rettigheder blevet et vigtigt emne. Teknologien kan på den ene side styrke borgernes rettigheder, såsom ytringsfriheden i artikel 19. På den anden side kan teknologien underminere rettigheder, som f.eks. artikel 12. *Ingen må være genstand for vilkårlig indblanding i private forhold, familie, hjem eller korrespondance.* Disse rettigheder bliver dagligt brudt, når f.eks. mennesker hænges ud, private forhold offentliggøres eller billeder bliver delt på sociale medier.

Digitale rettigheder handler ikke kun om brud mellem borgere, men i høj grad også om offentlige institutioner, myndigheder og private virksomheder og tech-giganter. Disse har et stort ansvar for at ovenstående rettigheder overholdes.

FN kan som sagt ikke lave juridisk bindende love som EU kan - men teknologiens muligheder og grænser kan ikke holdes inden for EU's grænser - og FN er derfor det eneste verdensomspændende forum, hvor alle lande kan diskutere og lave aftaler—også omkring det digitale område.

Hvad siger FN om teknologi og rettigheder?

Det første FN topmøde om informationssamfundet blev afholdt i 2003, og her blev det fastlagt, at menneskerettigheder gælder både offline og online - og at informationsamfundet skulle baseres på FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder. I 2005 blev anden del af topmødet afholdt i Tunis med fokus på kontrol med internettet.—og en plan der også satte fokus på vigtigheden af adgang til internettet for alle. Det blev også besluttet, at der hvert år skulle afholdes et årligt Internet Governance Forum. Siden da har FN vedtaget en lang række resolutioner og rapporter omkring teknologi og rettigheder, der blandt andet omhandler områder som; ytringsfrihed, kvinders rettigheder, retten til privatliv, overvågning, adgang til teknologi, censur, kunstig intelligens, algoritmer osv.

I 2021 lancerede FN's generalsekretær, Antonio Guterres, Our Common Agenda, som er en handlingsbaseret dagsorden, der skal hjælpe med at realisere eksisterende aftaler herunder også Verdensmålene. Heri er der 12 hovedforslag, hvoraf det syvende omhandler et forbedret digitalt samarbejde. Underpunkterne i den globale digitale aftale omhandler blandt andet, at alle mennesker skal tilsluttes internettet, at data skal beskyttes, at kunstig intelligens skal reguleres og menneskerettigheder skal overholdes...også online.

Aktiviteter

Om Børnekonventionen

FORMÅL: At få kendskab til FN's Konvention om Barnets Rettigheder. At finde forskelle og ligheder mellem denne og FN's Deklaration om Menneskerettigheder.

MÅLGRUPPE: fra 14 år og op

TID: 1-2 lektioner

FN's Børnekonvention er en af de aftaler, som er lavet med udgangspunkt i FN's Deklaration om Menneskerettigheder. Konventionen blev vedtaget på en Generalforsamling den 20. november 1989. I anledning af 30 året lancerede UNICEF nedenstående farverige og børnevenlige udgave. Plakaten kan downloades via UNICEF's hjemmeside: <https://www.unicef.dk/wp-content/uploads/2019/11/UNICEF-CRC-poster-A3-B420xH297.pdf>—heri også en yderligere beskrivelse af hver artikel.

UNICEF...

hedder FN's organisation, der arbejder for børn. Den blev oprettet i 1946 efter 2. Verdenskrig, som en midlertidig organisation, der skulle hjælpe nødlidende børn. Senere valgte FN, at den skulle fortsætte med at hjælpe børn i hele verden.

Ikke kun dem, der er ramt af krig, men også langsigtet hjælp. Det er heller ikke kun udsatte børn, men alle verdens børn, som har FN's Børnekonvention som ramme.

UNICEFs verdenslager ligger i København. En stor del af forsyninger til de mange UNICEF projekter leveres herfra. Også mange private nødhjælpsorganisationer verden over gør deres indkøb her. Lageret kan på få timer afsende tonsvis af nødforsyninger.

I grupper eller plenum

- Kig på FN's Børnekonvention (næste side) og på FN's Deklaration om Menneskerettigheder s.6.
- Hvilke ligheder er der?
- Hvor er de forskellige?
- Menneskerettighedsdeklarationen blev vedtaget i 1948, mens Børnekonventionen først blev lavet i 1989—hvorfor mon det?
- Børnekonventionens artikler gælder alle børn i hele verden—nogle af dem er dog mere aktuelle nogle steder end andre—sortér i bunker;
 - hvilke tager vi helt for givet her i Danmark, mens de andre steder i verden er under hårdt pres.?
 - hvilke af dem, synes I, er mest aktuelle i Danmark?
- Hvis I kun måtte vælge 7 af børnerettighederne her i Danmark, hvilke skulle det så være? Diskuter og argumenter.

Børnekonventionen

UNICEF's forkortede og illustrerede udgave. Plakaten kan downloades via UNICEF's hjemmeside: <https://www.unicef.dk/wp-content/uploads/2019/11/UNICEF-CRC-poster-A3-B420xH297.pdf>

<p>1</p> <p>DEFINITIONEN PÅ ET BARN</p>	<p>2</p> <p>MAN MÅ IKKE DISKRIMINERE</p>	<p>3</p> <p>DET BEDSTE FOR BARNET</p>	<p>4</p> <p>GØR RETTIGHEDER TIL VIRKELIGHED</p>	<p>5</p> <p>FAMILIEN SKAL VEJLEDE I TAKT MED BØRNS UDVIKLING</p>	<p>6</p> <p>LIV, OVERLEVELSE OG UDVIKLING</p>	<p>7</p> <p>NAVN OG NATIONALITET</p>
<p>8</p> <p>IDENTITET</p>	<p>9</p> <p>HOLD FAMILIER SAMMEN</p>	<p>10</p> <p>KONTAKT MED FORÆLDRE PÅ TVÆRS AF LANDE</p>	<p>11</p> <p>BESKYTTELSE MOD KIDNAPNING</p>	<p>12</p> <p>RESPEKT FOR BØRNS MENING</p>	<p>13</p> <p>DELING AF VIDEN</p>	<p>14</p> <p>TANKE- OG RELIGIONSFRIHED</p>
<p>15</p> <p>OPRETTE ELLER DELTAGE I KLUBBER</p>	<p>16</p> <p>BESKYTTELSE AF PRIVATLIV</p>	<p>17</p> <p>ADGANG TIL INFORMATION</p>	<p>18</p> <p>FORÆLDRENES ANSVAR</p>	<p>19</p> <p>BESKYTTELSE MOD VOLD</p>	<p>20</p> <p>BØRN UDEN FAMILIER</p>	<p>21</p> <p>ADOPTEREDE BØRN</p>
<p>22</p> <p>BØRN PÅ FLUGT</p>	<p>23</p> <p>BØRN MED HANDICAP</p>	<p>24</p> <p>SUNDHED, VAND, MAD OG MILJØ</p>	<p>25</p> <p>ANBRAGTE BØRNS SAGER SKAL REVURDERES</p>	<p>26</p> <p>SOCIAL OG ØKONOMISK HJÆLP</p>	<p>27</p> <p>MAD, TØJ, ET SIKKERT HJEM</p>	<p>28</p> <p>ADGANG TIL UDDANNELSE</p>
<p>29</p> <p>FORMÅL MED UDDANNELSE</p>	<p>30</p> <p>KULTUR, SPROG OG RELIGION</p>	<p>31</p> <p>HVILE, LEG, KULTUR, KUNST</p>	<p>32</p> <p>BESKYTTELSE MOD SKADELIGT ARBEJDE</p>	<p>33</p> <p>BESKYTTELSE MOD FARLIGE STOFFER</p>	<p>34</p> <p>BESKYTTELSE MOD SEKSUELLE OVERGREB</p>	<p>35</p> <p>BEKÆMPELSE AF SALG AF OG HANDEL MED BØRN</p>
<p>36</p> <p>BESKYTTELSE MOD UDNYTTELSE</p>	<p>37</p> <p>BØRN I FÆNGSEL</p>	<p>38</p> <p>BESKYTTELSE UNDER KRIG</p>	<p>39</p> <p>PLEJE, BEHANDLING OG HJÆLP TIL AT KOMME HJEM IGEN</p>	<p>40</p> <p>BØRN DER BRYDER LOVEN</p>	<p>41</p> <p>DEN BEDSTE LOV FOR BØRN GÆLDER</p>	<p>42</p> <p>ALLE SKAL KENDE BØRNS RETTIGHEDER</p>
<p>43-54</p> <p>SÅDAN VIRKER KONVENTIONEN</p>	<h1>BØRNS RETTIGHEDER</h1> <h2>FN'S KONVENTION OM BARNETS RETTIGHEDER</h2>					

Menneskerettigheder - quiz og byt (1)

FORMÅL: Tilegne sig faktaviden om Menneskerettigheder

MÅLGRUPPE: fra 14 år og op

TID: ca. 20 minutter

MATERIALE: Print og klip nedenstående udsagn

SÅDAN GØR DU:

Klip firkanterne ud. Hver person får ét kort hver. Alle går rundt mellem hinanden og finder en at læse spørgsmålet højt for. Den anden svarer. Herefter stiller den anden sit spørgsmål, og første person svarer. De bytter kort—og gentager med en ny makker.

Spørgsmål:

I hvilket år blev FN's Verdenserklæringen om Menneskerettigheder til?

Svar:

1948

Spørgsmål:

Hvem gælder menneskerettighederne for?

Svar:

Alle mennesker (uanset alder, race, religion, politisk ståsted osv.)

Spørgsmål:

Hvilken berømt kvinde stod, som leder af FN's menneskeretskommission, i spidsen for udfærdigelsen af erklæringen?

Svar:

Eleanor Roosevelt—USA's daværende førstedame

Spørgsmål:

Artiklerne i FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder definerer, hvad der menes med rettigheder. Hvor mange artikler er der?

Svar:

30

Spørgsmål:

Menneskerettigheder har rødder langt tilbage i historien, men hvilken historisk begivenhed var udslagsgivende for FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder?

Svar: Grusomhederne under 2. Verdenskrig

Spørgsmål:

Mener FN, at Menneskerettigheder kun gælder offline - eller også online?

Svar: Menneskerettighederne gælder både online og offline

Spørgsmål :

Mener FN, at det er vigtigt, at alle mennesker i verden får adgang til internettet?

Svar: JA, alle skal have ret til samme oplysninger og ret til brug af teknologi—det mindsker ulighed.

Menneskerettigheder - quiz og byt (2)

Spørgsmål :

Stater er både forpligtet til ikke at krænke menneskerettighederne, men hvad er de også forpligtet til at forhindre borgere i ?

Svar:

...at krænke hinandens menneskerettigheder.

Spørgsmål:

Hvad hedder den menneskeretskonvention, der handler om børns rettigheder?

Svar:

Børnekonventionen (FN's Konvention om Barnets Rettigheder)

Spørgsmål:

Fandtes der nogle former for menneskerettigheder før Menneskerettighedsdeklarationen blev vedtaget i 1948?

Svar: Ja—der har været mange forskellige slags rettigheder før, men noget nyt er, at Deklarationen gælder for alle mennesker, overalt, altid

Spørgsmål:

I hvilket år blev Børnekonventionen vedtaget på en FN Generalforsamling?

Svar:

1989

Sandt eller falsk?

I introduktionen til FN's Verdensmål understreges det, at alle de 17 mål og 169 delmål "søger at realisere menneskerettighederne for alle".

Svar: Sandt

Spørgsmål:

Hvad betyder det, at Menneskerettigheder er 'universelle'?

Svar: At de gælder for alle mennesker, overalt og altid

Spørgsmål :

Hvad er FN en forkortelse af?

Svar: Forenede Nationer (engelsk: UN - United Nations)

Spørgsmål:

Hvad kaldes FN's menneskerettighedsråds gennemgang af menneskerettighedssituationen i medlemslandene?

Svar: UPR - (Universal Periodic Review)

Sandt eller falsk

Når et land har tilsluttet sig en menneskeretskonvention, så sker der ikke længere brud på menneskerettigheder i det land.

Svar:

Falsk—desværre!

Spørgsmål:

Hvor mange lande har tilsluttet sig FN's Deklaration om Menneskerettigheder?

Svar: Alle 193 lande

Menneskerettigheder - quiz og byt (3)

Spørgsmål:

Hvorfor er der ikke et Verdensmål, der handler om at overholde Menneskerettighederne?

Svar: Fordi alle Verdensmålene bygger på Menneskerettighederne—og sloganet for Verdensmålene er derfor også 'Leave No One Behind'

Spørgsmål:

Hvilke 3 områder er FN's fokusområder?

Svar:

Fred, Menneskerettigheder, Bæredygtig Udvikling

Spørgsmål

Hvad hedder det råd i FN, hvor man diskuterer menneskerettighedsspørgsmål?

Svar: Menneskerettighedsrådet

Spørgsmål:

Hvad hedder den nye kontrakt for FN, hvor menneskerettigheder er en vigtig del af dagsordenen?

Svar: Our Common Agenda (Vores Fælles Dagsorden)

Spørgsmål:

Hvilken dag fejres den Internationale Menneskerettighedsdag?

Svar:

10. december

Spørgsmål:

Har FN et politi, der kan anholde folk, der feks. ikke overholder Menneskerettighederne?

Svar : Nej - lande opretholder selv deres love

Spørgsmål:

Hvad kalder man de forpligtende internationale aftaler, der bliver lavet i FN?

Svar: Konventioner

Spørgsmål:

Gælder Menneskerettighederne også, hvad der foregår på internettet?

Svar: Ja—det blev bestemt på et FN topmøde i 2003

Spørgsmål:

Sender FN rapportører ud i forskellige lande for at holde øje med, at menneskerettighederne overholdes?

Svar: Ja, de kaldes specialrapportører

Spørgsmål:

Er Verdenserklæringen om Menneskerettigheder juridisk bindende?

Svar: Nej - erklæringen er ikke juridisk bindende for medlemsstaterne, men har dannet grundlag for at idealer blev omsat til lovgivning—bla. via konventionerne.

Menneskerettigheder i billeder

FORMÅL: At få kendskab til Menneskerettighedernes artikler gennem billedsproget. At bruge billedsproget til at udtrykke en tekst/budskab.

MÅLGRUPPE: fra 12 år og op

TID: 3 lektioner

MATERIALE: Print eller vis de vedhæftede billeder på fællesskærm. Hav netadgang til at se kataloget 'Abstrakt og konkret'

Da Menneskerettighedserklæringen i 1998 fyldte 50 år, lavede det danske FN-forbund en udstilling i Rundetaarn, København, hvor 30 forskellige kunstnere illustrerede hver deres artikel fra Menneskerettighedsdeklarationen. Illustrationerne er meget forskellige i udtryk og stil—nogle abstrakte andre mere figurative.

<https://www.rundetaarn.dk/wp-content/uploads/2019/07/1999-Abstrakt-og-konkret.pdf>

Instruktion

I denne opgave skal eleverne kigge på 4 af illustrationerne fra hæftet og finde ud af, hvilket, der passer til hvilken artikel. Det er ikke målet i sig selv at gætte rigtigt, men at kigge grundigt på billederne og finde symboler og referencer.

1) Vis på skærm eller print illustrationerne på side 17 og 18.

2) Gruppevis—kig på de 4 billeder—og skriv de symboler og reference ned, som I finder i hvert billed.

3) Gruppevis - hvilken illustration hører til hvilken artikel?

- * *Artikel 24: Enhver har ret til hvile og fritid, herunder en rimelig begrænsning af arbejdstiden, og til periodisk ferie med løn.*
- * *Artikel 27: Enhver har ret til frit at deltage i samfundets kulturelle liv, til kunstnydelse og til at blive delagtiggjort i videnskabens fremskridt og dens goder.*
- * *Artikel 20: Alle har ret til under fredelige former frit at forsamles og danne foreninger. Ingen kan tvinges til at være medlem af en forening.*
- * *Artikel 9: Ingen må underkastes vilkårlig anholdelse, tilbageholdelse eller landsforvisning.*

4) Diskuter i plenum: hvilket billede passer til hvilken artikel? Synes I, de er lykkedes med at illustrere de 4 menneskerettighedsartikler på en god og relevant måde?

6) Gruppe eller enkeltvis. Kig på den forkortede udgave af alle Menneskerettighedsdeklarationens 30 artikler (I dette hæfte s. 6)

Vælg den artikel, som du/I har idé til at illustrere - enten figurativt eller abstrakt. Læs evt. den fulde udgave af artiklen her: <https://www.globalis.dk/tema/menneskerettigheder/dk-verdenserklæringen-om-menneskerettigheder>

7) Når illustrationerne er færdige, lad da klassekammeraterne gætte, hvilken artikel som er forsøgt illustreret.

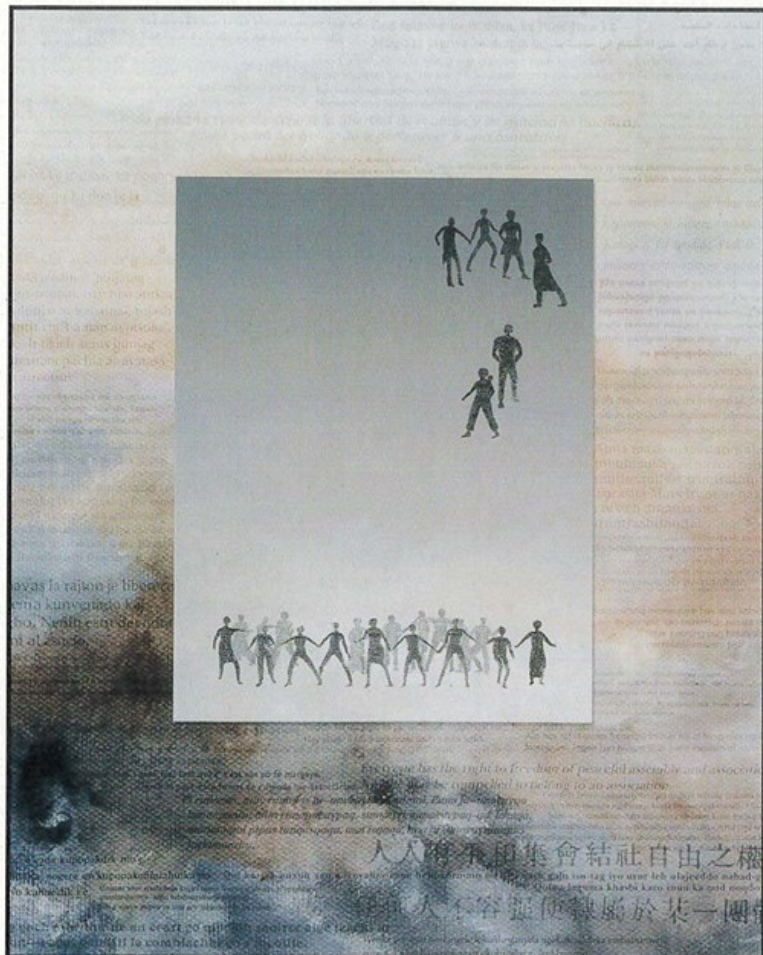
8) Udstil efterfølgende billederne med den forkortede artikel som billedtekst

Hvilke tanker igangsætter billedet hos dig/jer?

Hvilke symboler eller referencer ser du/I i billedet?

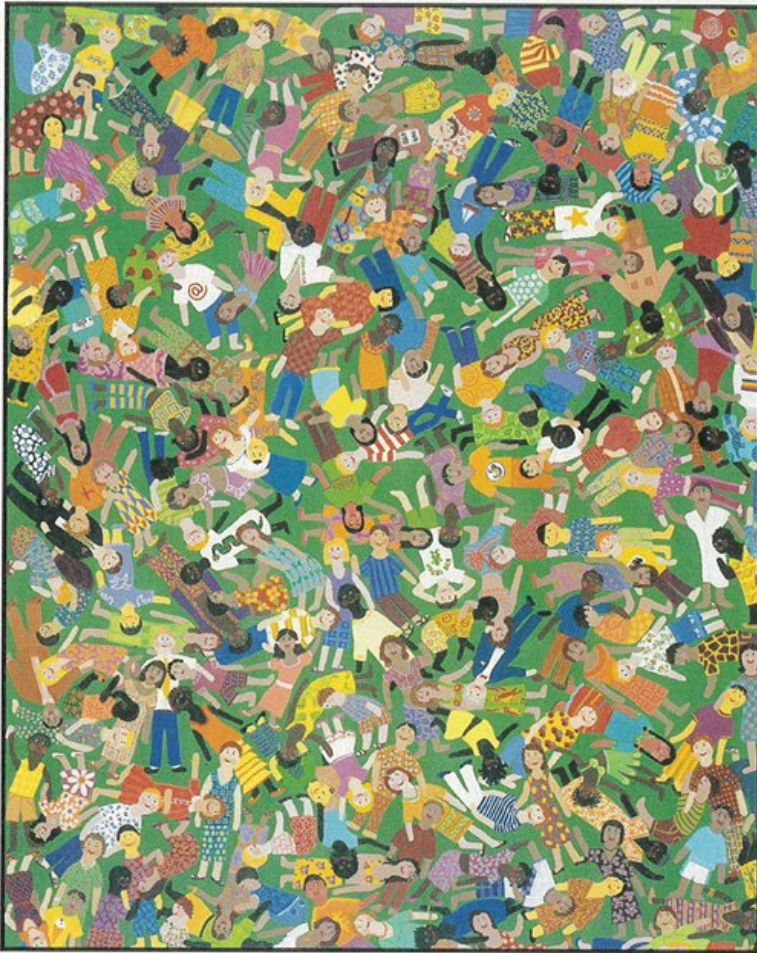
Hvilken af de 4 udvalgte artikler fra Menneske
rettighedsdeklarationen tror du/I dette billede passer
til—og hvorfor?

Hvilke tanker igangsætter billedet hos dig/jer?

Hvilke symboler eller referencer ser du/I i billedet?

Hvilken af de 4 udvalgte artikler fra Menneske-
rettighedsdeklarationen tror du/I dette billede passer
til—og hvorfor?

Hvilke tanker igangsætter billedet hos dig/jer?

Hvilke symboler eller referencer ser du/i i billedet?

Hvilken af de 4 udvalgte artikler fra Menneskerettighedsdeklarationen tror du/i dette billede passer til—og hvorfor?

Hvilke tanker igangsætter billedet hos dig/jer?

Hvilke symboler eller referencer ser du/i i billedet?

Hvilken af de 4 udvalgte artikler fra Menneskerettighedsdeklarationen tror du/i dette billede passer til—og hvorfor?

Hvem er hvem? Forkæmpere for Menneskerettigheder

FORMÅL: At kende til nogle af de store menneskerettighedsforkæmpere gennem historien —og deres sammenhæng med samtiden.

MÅLGRUPPE: fra 12 år og op

TID: 1-3 lektioner

MATERIALE: Printede ark, saks, elektronisk enhed

INTRODUKTION

Ifølge Menneskerettighedernes artikel 18 har enhver ret til tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed.—og artikel 19—enhver har ret til menings- og ytringsfrihed. Det er altså en menneskeret at kæmpe for menneskerettigheder. Desværre er det ikke altid, at mennesker, der kæmper for rettigheder, kan dette, uden det har alvorlige personlige konsekvenser for dem. På den anden side er og har deres kampe været med til at sikre fremskridt for andres rettigheder. Dette er menneskerettighedsforkæmpere. Dem er der heldigvis mange af—og i denne opgave skal du møde nogle få udvalgte, der hver især har kæmpet for forskellige rettigheder.

INSTRUKTION

1. Klip fotos af menneskerettighedsaktivisterne (s 20) ud og de forskellige beskrivende sætninger (s. 21) Bland dem, så de ikke ligger i rækkefølge.
2. Gruppevis skal eleverne forsøge at matche sætningerne med fotos af menneskerettighedsaktivisterne. Først laver de et forsøg ud fra, hvad de allerede ved—og kan gætte sig til ud fra samtiden—dernæst tager de nettet til hjælp for at matche alle beskrivelser med personen.
3. Når hver beskrivelse er blevet matchet, gennemgås de i plenum i klassen.
4. Diskuter også, hvorfor det lige netop er det, de kæmper/kæmpede for .
5. Efterfølgende skal grupperne vælge en af aktivisterne og lave en præsentation med flere informationer og centrale fakta, som de efterfølgende præsenterer for klassen.
6. Overvej især hvilke specifikke rettigheder denne aktivist kæmper for, og hvorfor dette er relevant for deres liv. Hvordan har de personligt kæmpet med diskrimination/forfølgelse som resultat? Hvad har de gjort for at øge opmærksomheden/opmuntre andre mennesker til at tænke om dette problem?

Kopi side 1 - Forkæmpere for Menneskerettigheder

Malala Yousafzai

Ruth Bader Ginsburg

Laverne Cox

Nelson Mandela

Greta Thunberg

Liu Xiaobo

Martin Luther King

Emmeline Pankhurst

Eleanor Roosevelt

Cesar Chávez

Helen Keller

Rosa Parks

Kopi side—Forkæmpere for Menneskerettigheder

Pakistansk uddannelses-aktivist

Organiserede den britiske suffragette-bevægelse og hjalp kvinder til stemmeret

Den første amerikanske dommer, der viede personer af samme køn

I 2019—den yngste "Time person of the year" nogensinde

Den kun anden kvindelige højesteretsdommer i USA's historie

Blev skudt og forsøgt myrdet af Taliban efter at have kæmpet for pigers ret til uddannelse

Holdt den første skolestrejke for klimaet, da hun var 15 år

Brød loven i 1955 i Alabama, da hun nægtede at overlade sit bus-sæde i bussen til en hvid mand, hvilket var ulovligt

Skrev en international best-seller bog om sit liv med titlen "A Long Walk to Freedom"

Kæmpede mod kønsdiskrimination i retten, hvilket førte til vigtige lovændringer

Opfordrede til politiske reformer og var involveret i kampanjer mod det kommunistiske etpartistyre i Kina

Amerikansk aktivist i borgerrettighedsbevægelsen—kendt for at bus-boykotten i Montgomery

Amerikansk forfatter og fortæller for handicappedes rettigheder. Politisk aktivist og foredragsholder

Mistede synes og hørelsen efter et sygdomsanfald, da hun var 19 måneder gammel

Var den første åbent transkønnede person, der har optrådt på forsiden af Times Magazine, British Vogue og Cosmopolitan Magazine

Var uretmæssigt fængslet i 27 år

Var Sydafrikas første demokratisk valgte præsident

Kæmpede for værdighed, respekt, fair løsninger, pensionsydelse og humane vilkår for hundrede tusindevis af landmænd

Svensk miljøaktivist

Amerikansk baptistpræst, borgerrettighedsforkæmper og politisk filosof

Var den første åbent transkønnede person, der blev nomineret til en Emmy-pris

Holdt den berømte tale med titlen "I have a dream" i 1963 om et USA uden raceadskillelse

Styrkede kampen for racemæssig ligestilling. Samarbejdede med borgerrettighedsledere—herunder Martin Luther King

Kinesisk litteraturkritiker, menneskerettighedsaktivist og filosof

Vandt Nobels Fredspris i 2010, mens han sad i fængsel

Grundlægger af Womens's Franchise League i 1889, som kæmpede

Nobelprismodtager i 2014

Sagde i en tale i Europa-Parlamentet "I har stjålet mine

USA's delegerede til FN's Generalforsamling og primus motor for vedtagelse Menneskerettighedsde-

Medstifter af National Farm Association, som senere blev til fagforeningen United Farm Worker

Sydafrikansk anti-apartheid-aktivist og politiker

Kvindelig politiker og kvinderegtighedsaktivist

Den første døv-blinde person, der fik en universitetsgrad

Amerikansk politisk diplomat, aktivist og USA's førstedame

Amerikansk arbejder-leder og borgerrettighedsforkæmper

Amerikansk skuespiller og LGBT-forkæmper

Kæmpede for: udvidede roller til kvinder, borgerrettigheder for afroamerikanere og asiatamerikanere og flygtninge efter 2. Verdenskrig

Blev myrdet efter at have holdt en borgerrettighedstale i Memphis i 1968

Blev idømt 2 års fængsel for at have deltaget i studenterprotesterne på Den Himmelske Fredsplads i 1989

Kopi side 3 - Facit - Forkæmpere for Menneskerettigheder

 <p>Malala Yousafzai</p>	<p>Pakistansk uddannelses-aktivist</p> <p>Blev skudt og forsøgt myrdet af Taliban efter at have kæmpet for pigers ret til uddannelse</p> <p>Nobelprismodtager i 2014</p>	 <p>Emmeline Pankhurst</p>	<p>Kvindelig politiker og kvinderegtighedsaktivist</p> <p>Organiserede den britiske suffragette-bevægelse og hjalp kvinder til stemmeret</p> <p>Grundlægger af Womens's Franchise League i 1889, som kæmpede for kvinders stemmeret ved lokalvalg</p>
 <p>Nelson Mandela</p>	<p>Skrev en international best-seller bog om sit liv med titlen "A Long Walk to Freedom"</p> <p>Sydafrikansk anti-apartheid-aktivist og politiker</p> <p>Var uretmæssigt fængslet i 27 år</p> <p>Var Sydafrikas første demokratisk valgte præsident</p>	 <p>Eleanor Roosevelt</p>	<p>Amerikansk politisk diplomat, aktivist og USA's førstedame</p> <p>Kæmpede for: udvidede roller til kvinder, borgerrettigheder for afro-amerikanere og asiatamerikanere og flygtningen efter 2. Verdenskrig</p> <p>USA's delegerede til FN's Generalforsamling og primus motor for vedtagelsen af Menneskerettighedsdeklarationen</p>
 <p>Ruth Bader Ginsburg</p>	<p>Den kun anden kvindelige højesteretsdommer i USA's historie</p> <p>Den første person på både Harvard og Columbia Law Reviews</p> <p>Den første amerikanske dommer, der viede personer af samme køn</p> <p>Kæmpede mod kønsdiskrimination i retten, hvilket førte til vigtige lovændringer</p>	 <p>Cesar Chavez</p>	<p>Amerikansk arbejder-leder og borgerrettighedsforkæmper</p> <p>Medstifter af National Farm Association, som senere blev til fagforeningen United Farm Worker</p> <p>Kæmpede for værdighed, respekt, fair løsninger, pensionsydelse og humane vilkår for hundrede tusindevis af landmænd</p>
 <p>Greta Thunberg</p>	<p>Svensk miljøaktivist</p> <p>Holdt den første skolestrejke for klimaet, da hun var 15 år</p> <p>Sagde i en tale i Europa-Parlamentet "I har stjålet mine drømme og min barndom"</p> <p>I 2019—den yngste "Time person of the year" nogensinde</p>	 <p>Helen Keller</p>	<p>Amerikansk forfatter og fortaler for handicappedes rettigheder. Politisk aktivist og foredragsholder</p> <p>Mistede synes og hørelsen efter et sygdomsanfald, da hun var 19 måneder gammel</p> <p>Den første døv-blinde person, der fik en universitetsgrad</p>
 <p>Laverne Cox</p>	<p>Amerikansk skuespiller og LGBT-forkæmper</p> <p>Var den første åbent transkønnede person, der blev nomineret til en Emmy-pris</p> <p>Var den første åbent transkønnede person, der har optrådt på forsiden af Times Magazine, British Vogue og Cosmopolitan Magazine</p>	 <p>Rosa Parks</p>	<p>Amerikansk aktivist i borgerrettighedsbevægelsen—kendt for at bus-boycotten i Montgomery</p> <p>Styrkede kampen for racemæssig ligestilling. Samarbejdede med borgerrettighedsledere—herunder Martin Luther King</p> <p>Brød loven i 1955 i Alabama, da hun nægtede at overlade sit bussæde i bussen til en hvid mand, hvilket var ulovligt</p>
 <p>Liu Xiaobo</p>	<p>Kinesisk litteraturkritiker, menneskerettighedsaktivist</p> <p>Opfordrede til politiske reformer og var involveret i kampanjer mod det kommunistiske etparti</p> <p>Blev idømt 2 års fængsel for at have deltaget i studenterprotesterne på Den Himmelske Fredsplads i 1989</p> <p>Vandt Nobels Fredspris i 2010, mens han sad i fængsel</p>	 <p>Martin Luther King</p>	<p>Amerikansk baptistpræst, borgerrettighedsforkæmper og politisk filosof</p> <p>Holdt den berømte tale med titlen "I have a dream" i 1963 om et USA uden raceadskillelse</p> <p>Blev myrdet efter at have holdt en borgerrettighedstale i Memphis i 1968</p>

Hvad med de digitale rettigheder?

FORMÅL: At eleverne forstår og kan identificere, hvilken form for digital opførsel, der er ulovlig, samt hvilke menneskerettigheder, der er relevante i situationen

MÅLGRUPPE: fra 12 år og op

TID: ca. 45 minutter

MATERIALE: Adgang til storskærm, hvor Kahoot'en eller Powerpointen kan vises.

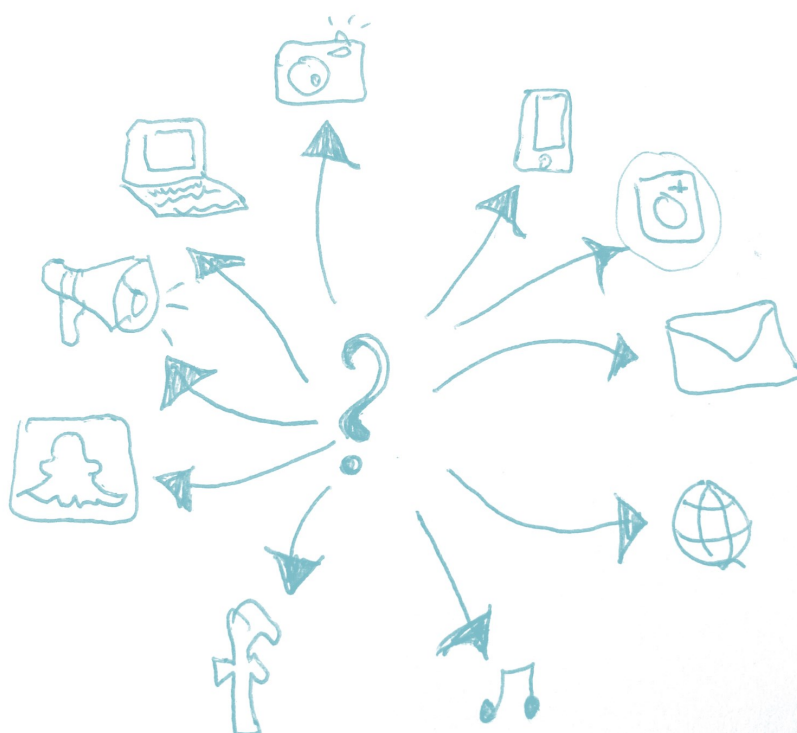
Instruktion

- 1) Via nedenstående links finder du en række situationsbeskrivelser, som eleverne skal tage stilling til—om er ulovlige eller ej—og om de evt. også krænker nogle menneskerettigheder.
- 2) Beskrivelserne kan køres som Kahoot, hvor eleverne giver deres bud på svar via telefonen—for derefter i klassen at diskutere situationen.

Kahoot link: [XXXX](#)

Eller beskrivelserne kan vises som Powerpoint. Læs hver situation op, og bed dem om at række hånden op for det resultat/svar, de mener, er det rigtige, før du går videre til næste slide for at vise det rigtige svar.

Powerpoint link: <https://1drv.ms/p/s!AvgK-RXkGXRJgR8ZW9b8YygKk8lv>

Hvis vi styrtede ned på en øde ø...

FORMÅL: Diskutere, argumentere, samarbejde, kendskab til Menneskerettighedserklæringen

MÅLGRUPPE: fra 12 år og op

TID: 1-4 lektioner

MATERIALE: Papir, skriveredskaber, skærm

1. Sæt scenen

Forestil jer, at I er landet på en øde ø - evt. sluk lyset, sæt lyd på med torden og brag, mens der på whiteboard vises scene af et skib i bølger. Forestil jer, at I er med ombord på dette skib. Det er uvejr og skibet kastes rundt i bølgerne. Pludselig rammer det en klippe. Skibet går ned- men I når alle i land...på en øde ø.

2. Kort over øen

Tegn i fællesskab et stort kort over øen med f.eks. floder, bjerge naturområder. Overvej hvilke ressourcer, der er på øen – fersk vand, føde, andet?

Inddel eleverne i grupper – og tildel hver gruppe en del af øen. Optegn grænserne.

3. Retfærdighed?

Er det en retfærdig inddeling? Hvorfor/ hvorfor ikke?

Hvad vil der ske, hvis alle vil have så meget som muligt?

Hvordan vil det gå? Hvilke problemer/ udfordringer vil det medføre? List dem op.

4. Muligheder?

I grupperne:

Hvad kan I gøre for at grupperne på øen kan enes – og ikke kommer i krig? Oplister muligheder.

5. Rettigheder?

I grupperne:

Hvis folk føler sig dårligt og uretfærdigt behandlet, ender det ofte i konflikt. Hvilke rettigheder skal grupperne/ gruppemedlemmerne have, for at jeres øsamfund kan blive til at leve i for alle? Er der brug for regler/love? Er der brug for organisationer? For ledere?

På baggrund af dette – lav en liste over de 10 vigtigste regler/rettigheder og fremlæg for de andre grupper.

6. Enighed?

Måske lapper mange af gruppernes forslag ind over hinanden. Måske ikke. Eftersom I alle skal bo på øen og er afhængige af hinandens ressourcer – og dermed også afhængige af, at ingen kriger indbyrdes – er I nødt til at samarbejde.

Formuler de nødvendige regler, så de bliver til rettigheder.

Bliv i fællesskab enige om de 10 vigtigste.

7. FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder

Kig på FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder (se s. 6 i dette hæfte). Er der ligheder og forskelle i forhold til jeres ø-rettigheder?

8. Menneskerettigheder i dag

Er FN's Deklaration om Menneskerettigheder fyldestgørende? Er der nogle, der ikke burde være der? Er der nogle, der burde tilføjes?

Menneskerettighed eller ej?

FORMÅL: At få en forståelse af, hvad der er en menneskerettigheder—og hvad der bare er nice to have. At finde sammenhæng mellem menneskerettighederne og den teknologi vi lever med i dag.

MÅLGRUPPE: fra 14 år og op

TID: 1 lektion

MATERIALE: Print sider, saks

Instruktion

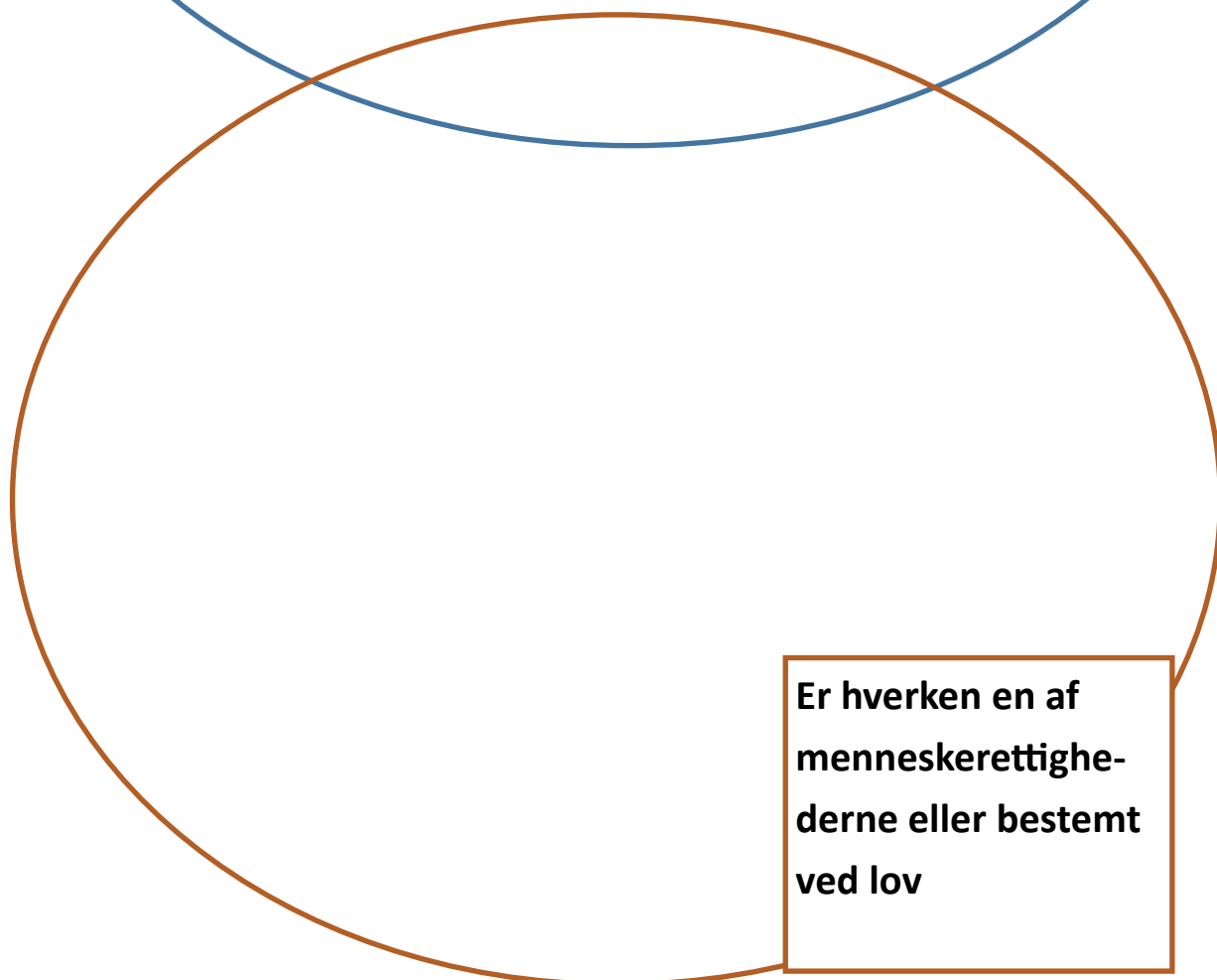
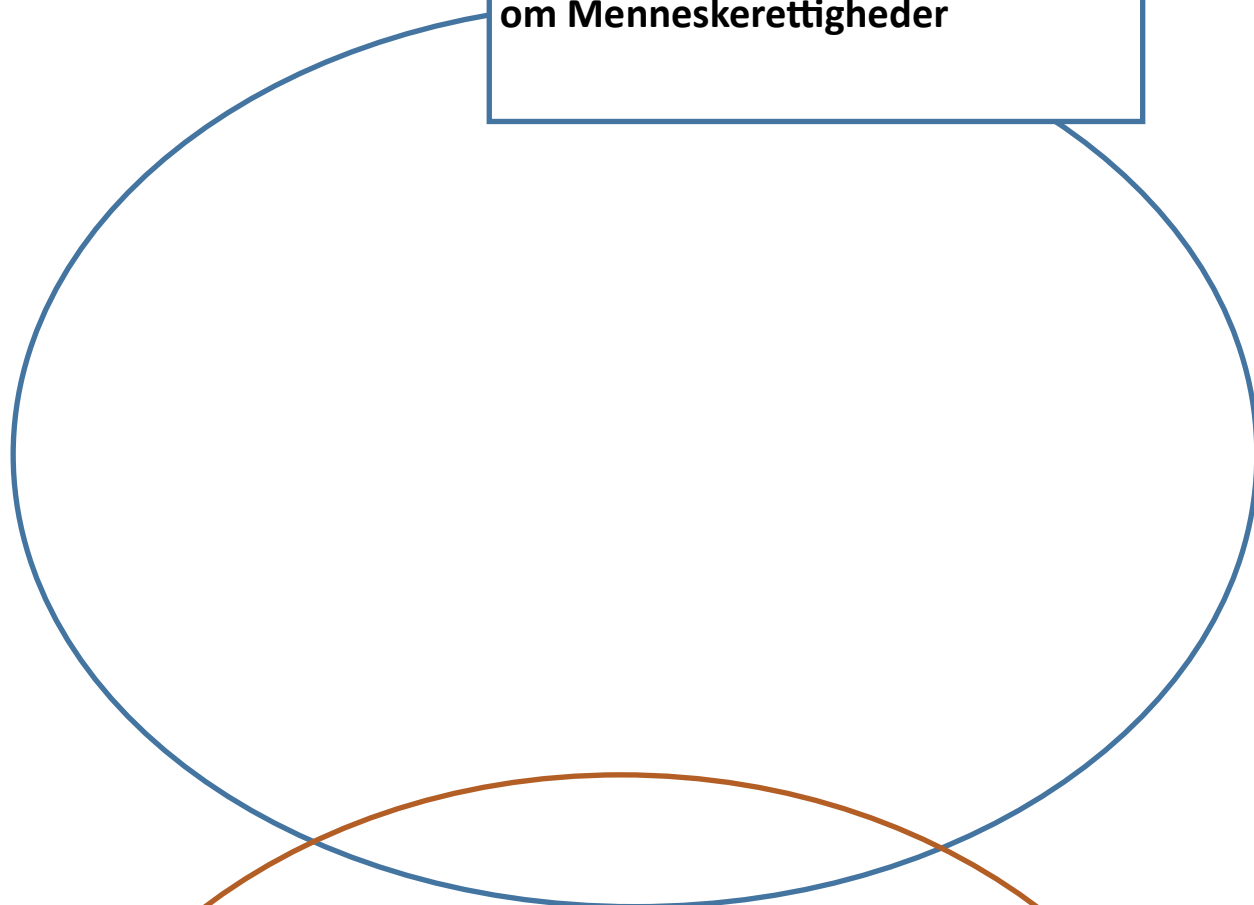
I grupper

1. Klip de forskellige udsagn ud (s. 27 kopiside) og bland dem, så de ikke ligger i bestemt rækkefølge. På det printede diagram (s.26 kopiside) placeres udsagnene i kategori 'menneskerettighed' eller 'ikke menneskerettighed'.
2. Efter sortering - diskuter hvorfor nogle Menneskerettigheder virkede klare og helt sikre, mens andre kunne være sværere at placere.
3. Kig på listen over de forkortede menneskerettighedsartikler (side 6). Hvorfor mon FN har besluttet netop de rettigheder? Hvad var der sket og skete der noget historisk, der kunne være årsag til, at netop de rettigheder blev besluttet?
4. Da menneskerettighedsdeklarationen blev vedtaget i 1948, havde man ikke computere og internet. På et FN topmøde i 2003 blev det besluttet, at alle menneskerettigheder gælder online såvel som IRL.
Find de artikler i FN's Deklaration om Menneskerettigheder (s. 6), der især passer på det digitale liv—både i forhold til retten til at have en mening om noget, men også i forhold til at blive skånet for noget.
5. Hvis I skulle tilføje nogle rettigheder til FN's Deklaration om Menneskerettigheder, så den bedre dækkede den digitale tidsalder, hvordan kunne de så formuleres? Skriv på kopiside s. 26.
6. Hæng listen med menneskerettigheder op—og tilføj de rettigheder, som I selv har formuleret på arket s. 26.

Kopi side 1 - Menneskerettighed eller ej?

**Er en artikel fra FN's Deklaration
om Menneskerettigheder**

**Er hverken en af
menneskerettighe-
derne eller bestemt
ved lov**

Kopiside 2 - Menneskerettighed eller ej?

Ret til aktiv dødshjælp

Alle er ligeværdige

Ret til asyl

Ret til demokrati

Ret til at eje en computer

Ret til privatlivets fred

Ret til at eje ting

Ret til retssag, hvis man anklages

Uskyldig indtil det modsatte er bevist

Ret til uddannelse

Ret til ikke at leve i slaveri

Tanke- og religionsfrihed

Ret til at dele hvad man vil med andre -
f.eks, på nettet

Ret til at gøre, hvad man vil online

Ret til at forsamles

Ret til offentlige toiletter

Ret til en billig bolig

Ret til at beholde, alt hvad man
får tilsendt online

Ret til gratis sundhedsydelser

Facit - Menneskerettighed eller ej?

Kopiside 3 - Menneskerettighed eller ej?

Da menneskerettighederne blev vedtaget havde man ikke computere og internet. På et FN top møde i 2003 blev det besluttet, at alle menneskerettigheder gælder online såvel som IRL. Hvis I skulle tilføje nogle rettigheder til FN's Deklaration om Menneskerettigheder, så den bedre dækkede den digitale tidsalder, hvordan kunne de lyde?

Proposals for additions in regards of digital rights in..

**THE UNIVERSAL DECLARATION
OF Human Rights**

Dette hæfte er lavet i 2023 i anledning af 75-året for vedtagelsen af FN's Deklaration om Menneskerettigheder af FN-forbundets skoletjeneste

Hvem er FN-forbundet?

FN-forbundet er en god, men kritisk ven af FN. En selvstændig, uafhængig og tværpolitisk NGO, der med meget stor frivillig indsats arbejder i hele landet - lokalt, nationalt og internationalt - for at styrke interessen og kendskabet til FN og FN's 17 Verdensmål og for at sikre den folkelige opbakning til og den politiske forankring af, hvad FN står for - fordi vi tror på globalt ansvar.

Skoletjenestens frivillige tager rundt til skoler, uddannelsessteder og andre interesserede. Skoletjenesten laver rollespil, brætspil og oplæg med formål om at give eleverne forståelse for verdenssituationen og internationale forhold. Alt sammen med udgangspunkt i FN's arbejde med klima, udvikling, menneskerettigheder samt fred og konfliktløsning - og ikke mindst Verdensmålene.

Kontakt FN-forbundet:

fnforbundet@fnforbundet.dk

facebook.com/FNforbundet.dk/

instagram.com/fnforbundetdk/

Kilder brugt til hæftet:

<https://www.globalis.dk/>

<https://menneskeret.dk/>

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/da/policies/digital-principles>

<https://www.datatilsynet.dk/hvad-siger-reglerne>

<https://www.un.org/en/common-agenda>